

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Methodus S. Ignatii De Loyola Ducens Animam ad Perfectionem per Exercitia Spiritualia

Vatier, Antoine

Dilingæ, 1689

Dissertatio Pro Tertia Die. De negotio hominis unico & summè necessario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60263)

DISSERTATIO

Pro Tertia Die.

De negotio hominis unico & sum-
mè necessario.

Grandis omnino infelicitas est, illa ignora-
te, quorum notitia maximum ad felicitatem
nostram momentum affert.

Cura omnis, quam ejusmodi negotio im-
pendimus, cujus secundus successus ab industria
nostra ita pendet, ut non possit non pessimè
succedere, nisi nosmetipsos illi gerendæ bene
applicemus: & labor omnis, quem, ut feliciter
geratur, quod agimus, solemus suscipere, ex eo
mensuram sumit, quid animi quidve affectûs
asseramus ad id, quod molimur. Hic porrò
affectus efficax esse non potest, nisi probè ad-
modum intelligamus, quanta sit in se res illa,
quam agimus, quantum ad nos pertineat, &
quantum in nobis, ut prudenter illam agamus,
sit debiti. Quòd si ita se res habet in omnibus
passim gravioribus negotijs, quid de illo cen-
sendum erit, cum quo nullum aliud ne quidem
in comparationem venire poterit. Quantum
ergo rei tam grandis ignorantia detrimenti no-
bis asserre possit, & quantum illi debebimus,
qui nobis illam eximet.

Q s

Hoc

Hoc ipsum est, mi Lector, quod nunc ag-
gredior. Erudire te cogito, & Maximi, si
quod est uspiam, negotij tibi cognitionem in-
stillare. Hoc quidem pro hac die laborum
tuorum summa erit, ut penetrare studeas, non
aliud tibi negotium ita cordi debere esse, quam
sumum illud, & quod est momenti gravissimum
videlicet per actus DEO placitos salutem tuam
curare, intelligere, quanta sit vecordia, non pro-
videre rebus tuis, quamdiu id agendi tempus
suppetit, & demum agnoscere necessitatem, vi-
res, quantum fas erit, omnes in hoc intendendi
ut salutis tuae securus esse valeas. Adverte sedo-
lo mentem ad hoc monitum, tribus, quae recep-
tui, membris comprehensum, & si penetrave-
ris, non parum te profectus hodie fecisse ju-
dica.

Magna fortassis negotiorum tibi moles in-
cumbit, quorum singula multum utique me-
menti habent, quia vel ad Te, vel ad Familiam
tuam, vel ad Reipublicae emolumentum, vel
ad Principis, aut integrae Provinciae status sa-
lutem pertinent. Horum ut aliquod negligenti-
us, quam id DEUS a te exigat, tractes, nec
quam desidero: illud tamen ajo, neque te, nec
que me, neque ullum denique hominem esse
qui dum vivit, impensius aliquid curare debeat.

quàm negotium unicum, idque gravissimum. Utique enim Christianus es, & idcirco Redemptoris tui Verba, tanquam oracula, ut merentur, recipis: Hem ergo, quid & mihi dicat & omnibus: *Solicitus es, & turbaris erga plurima: porro unum est necessarium.* Intelligis, ut te moneat, non esse nisi unicum duntaxat negotium, cui te totum impendi velit? Nullus ego quidem de fide tua dubito, utique sinceram illam judico & integram; sed ut viva sit, vereor. Proinde operæ pretium facturum me puto, si argumentis etiam à ratione petitis illud tibi demonstrare laboravero, quod Servator noster te vult monitum. Neque enim utiliùs laborat ratio, quàm si firmandis illis, quæ fides docet, se applicet. Arrige, si placet, mentem, & quatuor hæc argumenta pensiculatiùs considera; ducuntur omnia ex Veritatibus indubitatis,

I. Res, quæ non est atomò major, profectò corpusculi sui tenui mole cum toto, quantum est, universo, aliòve, quod mille partibus excedit, non debet comparari. Jam bona hujus vitæ omnia tam sunt vilia, ut cum cælestium thesaurorum pretiò collata, non sint, nisi atomus, comparata totius universi aut alterius vastissimæ molis machinæ; cum voluptas, quantacun-

atque ex creatæ rei dulcedine hauriri potest, in comparationem cum illa, quam DEI beata possessio generat, venire nulla ratione possit. Ex quo manifestè conficitur, illam animi quietem, quam terrena secum bona videntur homini afferre, nunquam fas esse cum illa comparari dulcedine, quam gradus cælestis gloriæ, utcunque humilis, Beatis mentibus infundit, etsi tempus, quo terrestris cælestisque hujus thesauri possessio duraret, esset simillimum.

II. Bonum, quod momentò non durat longius, & quod præstantiâ suâ non excedit puncti cuiuspiam apicem, finitum est utique; atque adeo nullam cum re infinita, hoc est immortalis, & quoad excellentiam suam inexplicabilis, habet similitudinem. Omnia verò hujus vitæ bona finita sunt, quia momentanea, neque punctulo, quoad præstantiam suam grandiora: ac cælestis è contrario gloriæ quantavis parcissimæ portio, præmium Unicæ ad DEUM elevationis, æterna est, & omni descriptione excellentior. Ergo omnes hujus vitæ deliciae cum gradu gloriæ tenuissimò, qui in elevationis ad DEUM unicæ præmium potest cadere, nihil habent similitudinis.

III. Qui se humanis negotijs cum salutis suæ periculò committit, jacturam eligit infinitam,

tam, infinitum scilicet relinquens, ut finitum
locretur. Qui verò prudenter sua curat, ejus-
modi jacturam non eligit. Qui prudenter igitur
sua tractat, nunquam ejusmodi tractat ne-
gotia, quæ cum salutis suæ detrimentò con-
juncta esse intelligit: sed quidquid habet præ-
manibus, id profectui suo ut deserviat, studet,
neq; æstimat aliquid curâ suâ satis esse dignum,
nisi quoad emolumentum suum, & Divinæ
gratiæ incrementum novit conducere.

IV. Jactura quædam infinita est, si, ut fini-
tum aliquod obtineas, rem perdas infiniti pre-
tj. Tu verò, utcumque perfunctoriè Creatu-
ram videaris diligere, quòd si illam tamen non
ut DEUM sed ut illam ames, jam infinitum bo-
num erogas, ut finitum merceris: perdis enim
aliquem cælestis gloriæ gradum, bonum scilicet
infinitum, quem lucraturus jam fuisses, si par-
tem illam animi tui, quam Creaturæ indulxisti,
DEO Conditori tuo consecrâsses. Utcumque
igitur remissus videatur Amor, quem Creaturæ
impendis, cum illam propter se, & non propter
DEUM, diligis, jacturam miser jam fecisti infi-
niti pretij.

Ecquid Tibi jam animi est, mi Lector? Nun-
quid convictum te fateris? Ad DEUM omnia,
& ad salutis nostræ securitatem referre, nūq-
quid

quid est unicum duntaxat habere negotium, & tamen obligationibus, quas incumbere sibi quisque novit, omnibus ex integro satisfacere? Quòd si ita se rem habere intelligis, quid incalsum contra invictæ Veritatis vires reluctaris? Cur supremum tibi bonum tuum stultè invides, & inconsulto affectu infelicitatem tuam ultro amplecteris?

Nihil obsecro dubita, quin manifestæ adeo Veritatis sincerò ductui totum te committas; cura salutis tuæ non impedit, mihi crede, ut quæ tibi, quæ proximo debes, integerrimè non impleas, quin imò adjumento tibi erit, ut officium tuum facias sincerissimè.

Quemadmodum enim Divina illa Jussio, quò DEUM ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & ex omnibus viribus nostris jubemur diligere, illum amorem nullatenus impedit, quò sanctè nostrammet complectimur animam, & proximum prosequimur, imò & eundem perficit & promovet, cum necessum utique sit, ut, qui DEUM amat, ut finem suum, eundem amet, & amet insuper propter ipsum, quidquid & quantum amari ille præcipit. Ita studium illud sapientissimum salutis nostræ & augendæ in nobis Divinæ gratiæ nihil omnino ponet obstaculi, quò minus illam, quam pro Divini be-

neplaciti ratione ad negotia nostra curanda afferre par est, vigilantiam omittamus; sed attentiores nos faciet, eoque inductura est, ut hæc, tanquam Conscientiæ & Virtutis sacrosanctæ dictamina, nobis proponamus, neque aliter in rebus nostris occupemur, quàm juxta Divinæ legis aut beneplaciti normam.

Et hæc Res nostras tractandi ratio multum affert ad successus felicissimos emolumentum; tum quòd mens, quæ hac sese ratione negotiis applicat, impetuosis passionum tumultibus libera, tranquillius modos illos dispicit, quibus ad finem suum quodvis commodissimè deducatur; tum quòd largiùs Divina Majestas conatus illos benevolentia suâ prosequatur, qui aliud præter æterni Numinis gloriam non intendunt. Nihil igitur verere, quin Veritatem hanc ælaci assensu excipias in hac vita: non aliud tibi nimirum impensius curandum esse, quàm ut coram DEO tuo in omni virtutum studio industriè proficias.

Memini verò cum ejusmodi homine mihi negotium esse, qui salutari DEI timore imbutus vivat: & idcirco in hoc duntaxat fui, ut ostenderem, humanis rebus, ubi salus tua vel tantillum periclitatur, immisceri non debere. Quòd si mihi cum altero quopiam esset colloquium,

quum. latius non nihil istud prosequeret; tunc ostenderem, pro omnibus hujus vitæ bonis jacturam spiritualis cujuspiam lucri, etiam minimam subiri non debere, & longè adhuc insipientius, ad obtinendam terrestrium bonorum vilissimam aliquam portionem, adiri periculum faciendi jacturam omnium, quæ in Paradiso expectantur, & experiendi Vindicem Dei manum, reprobos in infernis ignibus æternum punientis. Quid enim est in hac vita adeo pretiosum, ut dignum sit, quod jacturam felicitatis æternæ & sensu acerbissimo infernalium tormentorum emi dignum sit, etsi æternum foret? Te, mi Lector, gaudeo, & gratus inde Deum benedico, non indigere hujusmodi consilio. Rogo autem & obtestor Te, penetra, quantum fas tibi erit, animo que penitus impressum serva, quod identidem tibi jam nunc suggero, unum esse negotiorum omnium negotium, quod curari dignum sit accuratissimè; neque fas esse, ut ex spiritali profectu tuo partem, utcumque videbitur contemptissimam, perdendi adeas periculum, etsi bona huius vitæ omnia lucrari posses; cum ejusmodi jactura non possit esse nisi cum ingenti salutis tuæ detrimento conjunctissima.

Hæc verò cum ita se habeant, poterisne ad-

hac inficiari, intolerabilem esse stultitiam, salutis tuae, hoc est, summum, quod habere potes, negotium omni industria non curare. Sanè non existimo. Intellego enim, non nisi hebetum id esse, & stultorum, ut res inanissimas industrie procurent, graviora negotia velut pueriles nugae contemptim duntaxat tractent. At quænam inanes hæ recula tandem sunt, nisi bona hujus vitæ, quæ neque puncto majora sunt, neque longiora brevissimo momento? Quid autem jam magnum merito dices aliud, nisi illam felicitatis infinitam communionem, quæ DEUS ipse æternum felix est, & securissimam ab illis tormentis libertatem, quæ damnatos æternam cruciant. Quid ergo stultum denique & insipiens esse judicandum est, si ille imprudentis nomen non meretur, qui, caduca cum sectatur, æterna negligit?

Porro & illud stultorum esse non ignoras, ut inverso rationis recto ordine, Finem pro mediis, & media pro Fine amplectantur, ut si res omnes, quas contingit illos aggredi, ad arbitrium suum trahere, suamque in potestate successum habere videantur. Jam quo in negotio turpius invertitur hic rationis usus, quam in quo æternitas temporis postponitur, & æterna nostra felicitas nescio cui fugaci voluptati, quam neque

R in

in arbitrij nostri potestate relinquit DEUS, nisi
ut paradisi comparandi sit pretium? Nunquid
ergo, stulte peccator, arbitrato tuo, quasi domi-
natum exerceres liberrimum, demum omnia
speraste acturum? Nunquid cum pro libidine,
dum viveres, egeris omnia, alium subinde re-
perturum te non putas, cujus voluntati, utcum-
que invitus, cogaris te submittere? Nunquid
vindicti penas Justitiæ daturus es, quas violati
tam sanctis, tam sapientibus, tam salutaribus
imperii Conditoris tui commeritus es? Abi-
quantò ageres sapientiùs, si jam nunc ex illius
sapientissimi Creatoris tui voluntate studeres
agere, quæ agis? Quid enim, nunquid aperiti
quod ajunt, oculis boni maximi irreparabilem
jacturam facillè sustines incurrere? Ecquæ ma-
gna tandem jactura censebitur, si illam non
æstimas, quâ bonum perdis infinitum? Ecquæ
error demum immedicabilis dicitur esse, si illum
non judicas esse talem, quò amittes in hac vita
quod neque hujus, neque futuræ vitæ laboribus
erit unquam reparabile? Esto sanè, largiatur tibi
DEUS ad illa virtutis officia tempus adhi-
reliquit, quæ neglexisti hætenas, non tamen
errores, quos admisisti, satis emendare te possi-
spera; jactura, quam passus es, est irreparabi-
lis: si sanctis te laboribus, cum potuisses, occu-
pa

pallēs, æterna tibi & major, quàm nunc sperare
potes, obligiffet in paradiso gloria. Nunquid
ergo insaniam esse dices, æternum quodammo-
do lucrum momenti unius puerilis voluptatula
mercari? Et nõnne id ages imprudens, si terre-
nis te curis cum salutis tuæ dispendiõ commit-
tes? Nõnne causæ factis habiturus es, damnan-
di æternis lætibus torporem tuum? Certè qui-
dem Beatas etiam mentes æterna felicitas ita
omni dolore facit liberās, ut necessitatem ta-
men illis imponat, admissos in vita defectus suos
æternum damnandi. Per DEUM, ô Animæ
mæ, perque te ipsum te obtestor, nihil unquam
deliberato consensu committas, quod ejusmo-
di detestatione aliquando dignum sit.

Neque hic excuses, te velim, ingentem illo-
rum multitudinem, qui eadem tecum cæcâ insa-
niã laborant. Certè enim arrogantia, avaritia,
impietas, & si quid ejusmodi porrò vitiorum
est, non sunt idcirco minùs detestanda, quòd
communis & quotidiana sint; proinde neque
isthæc de qua sermo est, vesania idcirco minùs
est execrabilis, quòd tam multis illa solennis sit:
hoc quidem est indubium, quòd est frequentior,
tò sunt pauciores, qui illam pro meritis suis exe-
rentur; & quoniam, qui illa laborant, eam
non detestantur, facile est, ut in alios quoque

immigret, malúmque fiat ex die in diem auctius. Sed cave, abusús te hujus frequentia & veluti consuetudo decipiat : erit tibi olim negotium cum ejusmodi actuum tuorum iudice, qui non aliter rem quamlibet, ac in se futura est, vel damnabit, vel approbabit : peccantium ille multitudinem non intuebitur, aliámque ejus rationem non habebit, quàm quanta ad augetam severitatem sufficit, quam in illos exeret, qui tam impudente, tàmque communi gratia suæ contemptu injuriæ contra infinitam suam majestatem esse ausi sunt.

Quòd si in his duobus punctis mecum jam sentus, ad tertium pergamus, & dicamus, oportere omnino, ut incomparabilem hanc stultitiam omni cura vitemus, re caduca prorsus nulla spiritali profectui prælata; & necesse per consequens esse, ut statuas tecum, abstinere quàm longissimè ab illorum stulta nimium cæcitate, qui, ut si fatali suimet odiò insani laborarent, æternam salutem suam manifestis periculis obres inanissimas exponunt, peccatis se mortibus quasi per jocum nefariè implicantes: ne velim te contentum duntaxat esse, si securus de felici exitu salutis tuæ negotium te præstitisse putes; ita potius studiosum te opto esse, nunquam satis prospectum huic rei adhuc esse iudices.

Hac proinde adhuc horâ, hęcque momento tecum statue, modò, quò poteris, optimò, salutis tuę negotium curare. Hoc, inquam, momento; quòd si enim distuleris, neque ages hac in re quidpiam, & ne peior fias, incurres periculum, & fortasse eam vivendi rationem inibis, quę illâ, quam modò tenes, sit iniquior, hoc est pessima. Ne contemne, obsecro, invitantem DEUM, nunquam securum fuit obturare Divinę voci aures; ausculta potiùs, quid loquatur in te Dominus, tēque vocanti libens, si sapi, submitte. Ab illo venit, quod tibi animum intus tangit, monitum; illius est beneficium illa sancta, quam experiris, prospiciendi salutis tuę Voluntas & propositum. Quòd si fixum tibi est, quę decrevistis, exequi, hem ordinem, quòd commodissimè licebit aggredi.

Primò cum bono DEO tuo tecumque ipso disquires, & intelligere laborabis, num animus tibi tuas spem aliquam, & quantam faciat, quòd in gratia DEI sis; tum attentè tecum delibera, num aliquid, aut quidnam virium tuarum sit, quod, si agas, securiorem te æternę beatitudinis tuę faciat. Qua tamen in re nihil anxietatis mentis scrupulosa & implicata consilia sequare, sed ductum potiùs vel rationis cujuspiam, quę occurret, solidę, vel ejusmodi

R 3 cer-

certè personę , cui securè tantum negotium pos-
sis committere.

Deinde cùm feceris aut decreveris saltem fa-
cere , quidquid ad hanc beatam animi quietem
& de gratia Divina certitudinem videbitur op-
portunius , tuarumque virium fuerit ; coram
DEO, teque ipso, tanquam negotij hujus testis
certissimò , firmum animo statuas propositum,
nunquam hanc vivendi , quam tibi tenendam
descripsisti, rationem dimittendi , idque omne
solenter obeundi, quod factu opus fore cognove-
ris, omittendi autem, quidquid fieri non erit
consultum. Huic decreto aliud adhuc conjun-
ges, quò statuas, in augenda tibi Divina gratia
pro virium tuarum robore non in dies , sed in
momenta etiam singula, profectum facere. Hęc
porrò curarum summa tibi erit , ut in rebus,
quoad licebit omnibus, Divinam gloriam, tu-
que Animę salutem cures & augeas. Hoc tan-
dem, quod jam concepisti, propositum tam al-
tas in mente radices ut agat, præstabis, que con-
servando ejus vigori opportuna sunt providen-
do, idque frequentissimè , primis his repetitis
affectibus renovando, ut nunquam in te valeat
senescere, aut tepore noxio remitti.

Jam verò illud quoque negligendum non est,
ut effectui dare studeas illas animi illustrationes,
quibus cælitus eruditus intellexisti , quantum

referat, salutem Animæ tuæ rebus creatis
omnibus præhabere. Cave igitur, ne unquam
felicitatis tuæ sis negligens, ut nocere tibi ultro,
reicijuspiam creatæ studio, sustineas. Intellexi-
sti sanè, quòd, quidquid in hac vita pretiosum
vulgò creditur, nullam, si comparetur cum eo,
quod in patria speramus, æstimationem mereat-
ur. Fixum ergo ratumque tibi sit, deliciis
humanis omnibus, utcunque futuræ sunt
amabiles, alacri animo nuncium remittere, ut
virtutis actum, quantumvis minimum, ut vide-
bitur, exercere valeas, adversis verò occurrenti-
bus pari constantia & alacritate obviare, ut ejus-
modi scilicet instrumentis, quibus ad æternam
felicitatem nostram novum semper pondus,
novumque incrementum adijcitur.

Denique jam nunc providus tecum ipse con-
sidera, quid difficultatis in hoc negotio ab il-
lorum exemplis, qui simili tecum torpore labo-
rârunt, passurus sis. Quòd si malè sua atque
sequiter curant, rationem sanè Vindex DEUS
exiget; hunc, si sapias, unicum intueberis: hic
est, qui te vocat modò, qui que actus aliquando
tuos severus Judex discernet: quæ temeritas
foret, tam benignè te Vocanti resistere? De-
mam jacturam momenti, non optimè in Di-
vino obsequiò impensè, detestatio sequitur æter-
na, sed inutilis.